

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Din cauza vacanței Paștelui, numărul viitor al
«Dreptului» va apare Duminecă 17 Aprilie.

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III*: Ministerul de finanțe cu Ion I. Ciulei (Contrabandă de vite. — Procese-verbale de constatare. — Aprobarea lor de autoritatea superioară. — Controlul tribunalelor).

Curtea de apel din Constanța: Iordan M. Stoianof cu Banca Agricolă (Cont-curent. — Deschidere de credit. — Operațiune reciprocă).

Tribunalul județului Gorj, secțiunea II: N. Vinereanu și alții cu Ministerul public (Contrabandă. — Mărfuri prohibite la export. — Caractere de flagrant delict (lipsă de). — Investirea tribunalelor cu acțiunea publică).

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Curtea de casațiune din Franța*. — Observație de S. R.

Bibliografie.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA III

Audiența dela 16 Martie 1916

Președinta d-lui I. Duca, președinte

Ministerul de finanțe cu Ion I. Ciulei

CONTRABANDĂ DE VITE. — PROCESE-VERBALE DE CONSTATARE. — APROBAREA LOR DE AUTORITATEA SUPERIOARĂ. — CONTROLUL TRIBUNALELOR. — ART. 198 ȘI 215 LEGEA GENERALĂ A VĂMILOR.

Legea generală a vămilor, prin art. 215, dispunând că procesele-verbale de contrabandă, aprobate de administrația superioară a vămilor, fac probă în justiție până la înscrierea în fals contra lor, din acest text rezultă că tribunalele nu pot anulă sau modifica procesele-verbale aprobate de

Direcțiunea generală a vămilor, decât atunci numai când aceste procese-verbale au fost încheiate cu călcarea formelor cerute de lege, iar în ce privește conținutul lor, tribunalele n'au căderea a le examina, decât atunci când cei vizați printr'însele s'ar înscrie în fals, de unde rezultă evident că dreptul de control al instanței de fond se referă numai la forme, iar nu și la conținut.

Prin urmare, tribunalul reducând amenda la care intimatul a fost condamnat și care făcea parte din conținutul procesului-verbal de contrabandă, aprobat de autoritatea în drept, a violat și interpretat greșit art. 198 alin. ultim și art. 215 din legea generală a vămilor, săvârșind și un exces de putere.

No. 174. — Casată, în urma recursului făcut de Ministerul de finanțe, sentința tribunalului Suceava, cu No. 194 din 1915, în proces cu Ion I. Ciulei.

S'au ascultat: d-l avocat C. Marinescu, pentru recurent, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat P. Poni, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 215 din legea generală a vămilor și exces de putere. Ion T. Ciulei a fost amendat pentru că a încercat a trece vite peste frontieră. Tribunalul Suceava a menținut procesul-verbal, dar a redus amenda dela 2.500 lei la 500 lei. Această micșorare de amendă, tribunalul a făcut-o întemeindu-se pe considerațiunile următoare: că legea vamală prevede un maxim și un minim și că tribunalul fiind chemat a controlă actele dresate de agenții vamali și a verifică dacă cerințele legii au fost sau nu îndeplinite,

aveă și dreptul de a statua asupra amenzii, putând aprecia dacă această amendă eră exagerată.

«Instanța de fond a făcut o mare eroare de drept. După legea vămilor, procesele-verbale nu se pot desființa decât pentru vicii de formă. Aceasta înseamnă că, din moment ce vicii de formă nu sunt, procesul-verbal trebuie menținut așa cum a fost redactat, căci acest proces-verbal este o hotărâre definitivă, din care nici o dispozițiune nu se poate înlătura, nici modifica. În cazul nostru, procesul-verbal rămânând valabil, condamnarea pe care el o cuprindea, trebuia să rămână întregă. Cât despre cuantumul amenzei, al cărui minim și maxim îl conține legea, această dispozițiune legală este pentru direcțiunea vămilor, iar nu pentru instanța de apel. Tribunalul de Suceava, dând la o parte considerațiunile de drept arătate mai sus, a violat art. 215 din legea generală a vămilor și a comis un vădit exces de putere».

Având în vedere că, din sentința supusă recursului, se constată că, prin decizia Ministerului de finanțe No. 64796 din 1915, Ioan I. Ciulei, intimat în recurs, a fost condamnat să plătească amendă pentru că a încercat a trece peste frontieră un număr de vite, prohibite la export;

Că, tribunalul Suceava, în urma apelului făcut de numitul intimat, deși a menținut contrabanda ce se impută acestuia, a redus amenda la care a fost condamnat dela 2.500 la 500 lei;

Având în vedere că, legea generală a vămilor, prin art. 215, dispune, că procesele-verbale de contrabandă, aprobate de administrațiunea superioară a vămilor, fac probă în justiție până la înscrierea în fals în contra lor;

Considerând că, din modul cum este redactat acest text de lege, rezultă că tribunalele nu pot anulă sau modifica procesele-verbale aprobate de Direcția generală a vămilor, decât atunci numai, când aceste procese-verbale au fost încheiate cu călcarea formelor cerute de lege; în ce privește însă conținutul lor, tribunalele n'au căderea de a le examina, decât atunci când cei vizați printr'ânsele s'ar înscrie în fals, de unde rezultă în mod evident că dreptul de control al instanței de fond se referă numai la formă, iar nu și la conținut;

Considerând că, în speță, tribunalul Suceava, reducând amenda la care intimatul a fost condamnat și care făcea parte din conținutul procesului-verbal de contrabandă, aprobat de autoritatea în drept, a violat și interpretat greșit art. 198 alin. ultim și art. 215 din legea generală a vămilor, și cu exces de putere a redus amenda la care intimatul a fost condamnat;

Că, dar, motivul de casare fiind fundat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN CONSTANȚA

Audiența dela 28 Ianuarie 1916

Președinta d-lui D. Istrati, președinte

Iordan M. Stoianof cu Banca Agricolă

CONT-CURENT. — DESCHIDERE DE CREDIT. — OPERAȚIUNE RECIPROCĂ. — ART. 6 ȘI 370 C. COM.

FALIMENT. — CREDITOR IPOTECAR. — ACCEPTAREA IPOTECII. — ART. 701 C. COM.

FALIMENT. — ÎNCETARE DE PLĂȚI. — CAUZE. — ART. 695 C. COM.

FALIMENT. — ÎNCETARE DE PLĂȚI. — CARACTERE. — ART. 695 C. COM.

FALIMENT. — ÎNCETARE DE PLĂȚI. — CHESTIE DE FAPT ȘI DE APRECIERE.

1° Din lucrările pregătitoare ale codului de comerț italian, la votarea art. 6, identic cu al nostru, se vede că el este referitor numai la operațiunile bancherului cu acela căruia se deschide un credit în cont-curent, pe când art. 370, acelaș codice, cuprinde contul-curent reciproc, pe care legiuitorul îl și numește «contract de cont-curent», spre deosebire de cel simplu, specificat în art. 6.

2° Datornicul care dovedește că creditorul său este suficient garantat prin ipoteca convențională și că nici un alt creditor nu cere declararea lui în stare de faliment, are dreptul să ceară judecătorului să respingă cererea de declarare intentată de creditorul ipotecar, pe rațiunea că a se uză cumulativ de diferite mijloace de executare, este un exces, o vexațiune, și justiția trebuie să pună frâu unei asemenea executări, mai cu seamă că acceptarea ipotecei implică în sine și o renunțare la măsura falimentului.

3° Legea nedefinind ce trebuie să se înțeleagă prin încetarea de plăți, susceptibilă de a atrage falimentul, urmează dela sine, pentru ca să existe o asemenea stare, ca neplata să aibă de cauză, dacă nu insolvabilitatea comerciantului, cel puțin imposibilitatea lui de a face față angajamentelor ce și-a luat, în așa fel ca să se degajeze din această împrejurare impresiunea că nu a plătit pentru că situațiunea lui nu-i mai permite să o facă, creditul fiindu-i zdruncinat.

4° Incetarea plăților nu trebuie să aibă un caracter mai mult sau mai puțin timporal, să depindă de cauze accidentale și pasagere «di momentaneo diserto», dar «di permanente e continuato impotenza a soddisfare i propri impegni» pentru a putea provoca declararea în stare de faliment.

5° Cauza încetării plăților, simplă chestiune de fapt, lăsată cu totul la aprecierea suverană a instanțelor de fond, a fost totdeauna privită de jurisprudența italiană și franceză din îndoitul punct de vedere al legii și al exigențelor echității, așa încât de multeori rigoarea principiilor a trebuit să cedeze chestiunilor de oportunitate, față de interesul creditorilor sau de acela al falitului.

Curtea,

Având în vedere apelul lui Iordan M. Stoianof, din orașul Medgidia, în contra sentinței cu No. 217 din 17 Decembrie 1915, a tribunalului Constanța, declarându-l în stare de faliment pentru încetarea plăților sale comerciale, după cererea Băncii Agricole, conform art. 695 din codul comercial;

Considerând că apelantul, pentru a obține ridicarea acestei stări, susține că este chemat în justiție pe baza unei creanțe în cont-curent simplu, echivalând cu o deschidere de credit, datorie pur civilă, căci deși art. 6 cod. com., cuprinde și contul-curent printre actele de comerț, el însă, prin chiar trimiterea ce face la art. 370 acelaș codice, se referă la contul-curent reciproc, cu ridicări și depuneri, iar nu la cel simplu, care, nefiind fost prevăzut de legea comercială, rămâne astfel un simplu act de natură civilă;

Că, această creanță este civilă și pentru că fiind garantată cu ipotecă convențională la o epocă, când vechea lege a băncii nu prescria asemenea operațiuni, caracterul civil al ipotecei guvernată de dreptul comun, se imprimă și creanței pe care o garantează;

Considerând însă că, pe baza principiului: accesarul urmează principalului, nu aceasta poate fi efectul ipotecei — accesoriul creanței — ci, din potrivă, principalul: creanța va împrumuta caracterul său accesoriului;

Considerând că, și aprecierile făcute conținutului art. 6 sunt combătute de lucrările pregătitoare ale codului italian, la votarea aceluiaș articol, identic cu al nostru, din care se vede că el este referitor numai la operațiunile bancherului cu acela căruia se deschide un credit în cont-curent, pe când art. 370 cuprinde contul-curent reciproc, pe care legiuitorul îl și numește «contract de cont-curent», spre deosebire de cel simplu, specificat în art. 6 citat mai sus;

Considerând însă, în ipoteză că cele susținute de apelant ar fi fondate, încă art. 4 cod. com., tranșează

chestiunea prin aceea că socotește fapte de comerț și contractele și obligațiunile unui comerciant, dacă nu sunt de natură civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuș actul; comercialitate suficient dovedită în speță din cuprinsul actului și din mulțimea situațiilor atașate la dosar și prezentate de Stoianof — comerciant de grâne la epoca împrumutului — Băncii Agricole, arătându-i regulat mersul operațiunilor de cumpărare de grâne spre revindere, ce făcea cu banii împrumutați;

Că, afară de aceasta, cum Banca Agricolă este comerciantă și împrumutul pentru ea fiind comercial, încă art. 704 cod. com., care nu distinge pentru cine creanța trebuie să aibă o cauză comercială — între debitor și creditor — autoriză numai declararea în stare de faliment cerută de creditorul a cărui creanță are o cauză comercială;

Că, astfel fiind, pentru aceste motive, Curtea găsește în această privință apelul nefundat;

Considerând însă că apelantul mai susține, că Banca Agricolă, singura lui creditoare, prin garanția ipotecară ce a luat, având la dispozițiune căile legale ordinare de executare, în caz de neplată, a renunțat implicit a mai provoca și starea de faliment — alt mijloc de constrângere — mai în seamă că a și pus în executare actul de ipotecă, așa că cererea în declarare urmează a fi respinsă din această cauză;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă creditorul garantat prin ipotecă sau privilegiu, mai poate fi primit a exercita și calea declarării în stare de faliment a debitorului său, este viu discutată în doctrina italiană și o mare parte a autorilor sunt de părere că, în lipsa unui text de lege, calitatea de creditor privilegiat sau ipotecar, nu poate să se întoarcă în contra aceluia care o are, și că un asemenea creditor având un drept mai mult, nu poate avea unul mai puțin — ca al orăru chirografar — așa că îi rămâne deschisă și calea declarării în stare de faliment;

Considerând, însă, că altă parte a doctrinei, împărțită de majoritatea Curței, admite că dacă datornicul dovedește că creditorul este suficient garantat — ceea ce nu s'a contestat astăzi — și că nici un alt creditor nu se asociază la cererea de declarare în faliment, judecătorul este dator să respingă cererea, pe rațiunea că, a se uză cumulativ de diferite mijloace de executare, este un exces, o vexațiune, și justiția trebuie să pună

frâu unei asemenea executări, mai cu seamă că acceptarea ipotecei implică în sine și o renunțare la măsura falimentului;

Considerând că, această părere, pe lângă că obligă pe creditor să aibă priviri binevoitoare către datornic, se pune și mai mult în concordanță cu dispozițiunile art. 850 cod. com., prescriind că, la formarea majorității pentru validitatea concordatului, nu se va ține seamă de creditorii cu ipotecă, gaj sau alt privilegiu, decât când aceștia vor fi renunțat la ipotecă sau privilegiul lor;

Că, dar, ar fi anormal în prima părere că acela care nu poate lua parte la una din formalitățile cele mai importante, punând capăt falimentului: concordatul, fără a renunța la ipotecă sau privilegiu, să poată fi primit indirect, a-l provoca, păstrând intacte garanțiile mai dinainte luate;

Că, dacă legiuitorul nu a consacrat expres printr'un articol formal soluțiunea opririi creditorului cu gaj sau ipotecă convențională, să ceară declararea în faliment a debitorului, argumentarea însă mai sus arătată lasă să se vadă îndeajuns intențiunea lui pentru o restrângere a dreptului de executare;

Că, dar, din toate acestea, rezultă că Banca Agricolă nu poate, fără a renunța la garanțiile ce a luat, să procedeze la declararea în stare de faliment a debitorului său;

Considerând, în cazul când, prin imposibil, s'ar putea admite ca fundată opinia contrarie, încă trebuie examinat dacă debitorul Iordan M. Stoianof este în încetarea plăților sale comerciale, pentru a fi declarat în stare de faliment;

Considerând că, legea nu definește ce trebuie să se înțeleagă prin încetare de plăți, susceptibilă de a atrage falimentul, așa că urmează dela sine, pentru ca să existe o asemenea stare, ca neplata să aibă de cauză, dacă nu insolvabilitatea comerciantului, cel puțin imposibilitatea lui de a face față angajamentelor ce și-a luat, în așa fel ca să se degaje din această împrejurare impresiunea că nu a plătit pentru că situațiunea lui nu-i mai permite să o facă, creditul fiindu-i zdruncinat;

Că, dar, pentru a se stabili această stare, trebuiesc cercetate cauzele cari au produs neplata, ținându-se socoteală de caracterul mai mult sau mai puțin temporal al ei, cu alte cuvinte, nu trebuie ca neplata pentru a provoca falimentul, să depindă de cauze accidentale

și pasagere, «di mamantaneo dissesto», dar «di permanente e continuata impotenza a soddisfare i proprii impegni»;

Că, afară de aceasta, cauza încetării plăților a fost totdeauna examinată de jurisprudența franceză și italiană din îndoiul punct de vedere al legii și al exigențelor echității, și foarte de multeori rigoarea principiilor a trebuit să cedeze chestiunilor de oportunitate, față de interesul creditorilor, ori de acela al falitului;

Că, în speță, nu numai solvabilitatea debitorului este suficient garantată prin ipotecă convențională — nici cel puțin legală, în care caz unele distincțiuni s'ar mai fi putut face — dar încă și creditul său nu se dovedește a fi fost cu ceva atins, încât dacă debitorul nu ar fi fost surprins prin acțiunea Băncii, ar fi putut ori să procedeze la vânzarea de bună voie a pământurilor sale, ori grație creditului său intact, să găsească o bancă mai îngăduitoare — în aceste timpuri dificile — pentru a-i permite să achite pe reclamantă, singura lui creditoare;

Considerând, deasemenea, că debitorul Stoianof, care și-a radiat firma de cereale dela 28 Iunie 1914, văzându-se deja urmărit pe căile ordinare, prin executarea actului de ipotecă, a putut fi sigur în buna lui credință, că nu mai poate fi supus și declarării în stare de faliment, ceea ce l-a și determinat a se opune unei asemenea măsuri;

Că, dar, toate aceste împrejurări de fapt, lăsate cu totul la aprecierea suverană a instanțelor de fond, îndreptățesc pe Curte să vadă că Iordan M. Stoianof, nu se află astăzi în încetarea plăților sale comerciale.

Că, astfel fiind, pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. Hagiescu-Miriște, în majoritate, admite, etc.

Semnați: D. Istrate, I. Hagiescu-Miriște, C. I. Nacian.

O p i n i u n e

Subsemnații, diferim de părerea onoratei majorități, și suntem pentru respingerea apelului și menținerea lui Iordan M. Stoianof în stare de faliment, pentru următoarele motive:

Având în vedere actele din dosar, sentința apelată, debaterile cari au avut loc înaintea Curței, cum și concluziile scrise, depuse de părți și aflate la dosar.

(Urmează expunerea de fapt și considerentele asupra unui punct primit și motivat de majoritate).

Având în vedere și celelalte motive de apel, invo-

cate de Stoianof, prin apărătorul său, și anume: o singură datorie neplătită, nu poate atrage falimentul și două căi de urmărire, cea imobiliară și falimentul, nu se pot cumula;

Având în vedere că, față cu dispozițiunile art. 701 c. com., din care reese clar că falimentul se declară după cererea unuia sau mai multor creditori, motivul de apel susținut de Stoianof este neîntemeiat, putând oricând, în baza acestui text, un singur creditor să ceară declararea unui comerciant în stare de faliment:

Că, prin urmare, Banca Agricolă, ca singura creditoare, putea să formuleze această cerere;

Considerând că, în ce privește ultimul motiv de apel, urmează a se respinge și acesta ca neîntemeiat, față cu dispozițiunile art. 717, alin. 4 c. com.;

În adevăr, legiuitorul comercial a prevăzut cazul când, față de un debitor a cărui declarare în stare de faliment s'ar cere de către un creditor al său, s'ar fi început mai înainte oarecare urmărire, a stabilit, prin acest text de lege, că acțiunile și urmărirea deja începute în persoana falitului se vor continua, însă în persoana judeului-sindic, de unde rezultă că falimentul și urmărirea deja începute pot să meargă împreună, legea permițând aceasta;

Având în vedere că, s'a mai susținut de apelant că o creanță ipotecară nu dă drept creditorului să ceară declararea debitorului său în stare de faliment;

Considerând că, niciun text de lege nu privează pe creditorii comerciali cu ipotecă, gaj sau alt privilegiu, de acest drept;

Că, de altfel, nici nu se poate ști dacă garanția luată de ei în imobilele debitorului lor, poate fi suficientă pentru a-i desinteresa pe deplin; această siguranță nu se poate avea decât atunci când se va efectua vânzarea bunurilor afectate;

Considerând că, creditorii de asemenea natură, pe baza principiilor generale, cari regulează această materie, atât în codul civil, cât și cel comercial, păstrează dreptul de a veni ca creditori chirografari și asupra celorlalte bunuri ale debitorilor lor, de unde reese că, pot, pe baza acestor principii, să ia parte și la faliment, el, prin natura lui, fiind favorabil unei sigure și rezezi lichidări a averii falitului;

Că, de altfel, cine are un drept mai mult, nu i se poate zice că nu are un drept mai puțin, ei fiind creditori chirografari sub condiție suspensivă;

Că, astfel fiind, și acest motiv invocat de apelant este nefondat.

Considerând că, nici jena momentană, de care se prevalează Stoianof, ca să justifice neplata creanțelor sale, nu-și poate avea aplicația în speță;

Considerând că, odată ce se stabilește în greutatea unui comerciant că a încetat plățile, justiția nu poate să refuze declararea în stare de faliment, bazându-se pe considerațiuni privitoare la cauzele cari l-au determinat să nu poată plăti;

Considerând că, după cum s'a arătat mai sus, legiuitorul s'a îngrijit de soarta acestui gen de comercianți, cari, din cauze extraordinare și neprevăzute, încetează plățile, instituind în favoarea lor moratoriul; forța majoră nu poate profita comerciantului care încetează plățile, de orice natură ar fi ea, fiindcă admitându-se contrariul, ar însemna că daunele provenite din caz fortuit, să le suporte creditorii, soluție ce se respinge de spiritul general al legii în materie de faliment;

Considerând că, nici dispozițiunile art. 696 c. com. nu se pot invoca în favoarea lui Stoianof, el nefiind cătușdeputin în situația acordată de acest text de lege, comerciantului care nu plătește, bazându-se pe o excepțiune pe care buna sa credință o crede întemeiată;

Considerând că, se constată, în fapt, că Stoianof, deși pretinde că dispune de o mare avere, care ar atinge aproape un milion, totuși trei ani de zile nu a plătit Băncii absolut niciun ban în contul dobânzilor ce datoră; apoi, din bilanțul prezentat de Stoianof și aflat la dosar, se vede că toată averea sa, după evaluarea făcută de el, se ridică la 586.000 lei, iar pasivul său, conform certificatului de sarcini No. 7224 din 7 Februarie 1915, liberat de grefa trib. Constanța, se ridică la suma de 544.000 lei, la care se mai adaugă și creditorii chirografari, trecuți de el în bilanț, în sumă de 19.600 lei, se ajunge la concluzia că pasivul său e mai mare decât activul, avându-se în vedere că mai dorește și procentele la aceste sume de bani;

Că, astfel fiind, și pe această cale Stoianof e în completă stare de încetare de plăți, și deci nu se poate prevala nici de dispozițiile art. 696 c. com.;

Pentru toate aceste motive, redactate de d-l consilier N. C. Penculescu, suntem de părere a se respinge apelul lui Stoianof și a i se menține starea de faliment, confirmându-se sentința tribunalului.

Semnați: N. C. Penculescu, C. D. Climescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI GORJ

SECȚIUNEA II.

Audiența dela 7 Decembrie 1915

Președința d-lui Vladimir Mavrodineanu, președinte

N. Vinereanu și alții cu Ministerul public

CONTRABANDĂ. — MĂRFURI PROIBITE LA EXPORT. — CARACTER DE FLAGRANT DELICT (LIPSĂ DE). — ÎNVESTIREA TRIBUNALELOR CU ACȚIUNEA PUBLICĂ. — ART. 199 L. VĂM.

CONTRABANDĂ. — MĂRFURI PROIBITE LA EXPORT. — ACȚIUNEA PUBLICĂ. — JUDE-INSTRUCTOR. — PARTE LEZATĂ. — ART. 199 L. VĂM.

1° Acțiunea publică pentru judecarea contrabandei la export, fără caracterul de flagrant delict, se poate pune în mișcare de direcția vămilor, prin agentul care a instrumentat, trimitând tribunalului procesul-verbal. Tribunalul, în acest caz, va aplica amenda și închisoarea printr'o singură hotărâre, deci o procedură contrarie procedurii pentru judecarea contrabandei flagrant delict.

2° Odată ce s'a pus în mișcare înaintea tribunalului acțiunea publică pentru judecarea contrabandei fără caracterul de flagrant delict, parchetul nu mai poate să deschidă acțiune publică la judecătorul de instrucție și, prin urmare, nu se mai poate emite în mod legal nici mandate de arestare.

Tribunalul,

Asupra cererii d-lui jude-instructor, făcută prin adresa No..... pentru a ne pronunța asupra menținerii mandatelor No. 6010, 6011 și 6012, emise în ziua de 3 Decembrie 1915 contra lor: N. Vinereanu, Ion N. Grigore și Ion I. Bocâi;

Având în vedere că parchetul a deschis acțiune publică înaintea d-lui jude-instructor contra preveniților, pentru delict de contrabandă de mărfuri prohibite la export, săvârșită prin locuri nepermise, fapt prevăzut și pedepsit de art. 196 alin. 3 combinat cu 193 legea vămilor;

Considerând că, în speță, este vorba de o contrabandă neflagrantă, căci a fost descoperită în urma comiterii ei;

Considerând că legea vamală, în ce privește procedura pentru descoperirea, punerea în mișcare a acțiunii publice și pedepsirea delictelor de contrabandă, face două distincțiuni categorice și bine determinate.

Deosebște procedura de urmat pentru constatarea, punerea în mișcare a acțiunii publice și sancționarea contrabandei descoperită în momentul comiterii ei, deci de natură flagrant delictuoasă, de procedura de urmat pentru sancționarea și punerea în mișcare a acțiunii publice, la contrabandă descoperită în urma comiterii ei. Astfel, prin art. 201, se dă drept anumitor ofițeri de poliție judiciară să dreseze acte pentru constatarea contrabandei, putând să dreseze asemenea acte

fără autorizarea parchetului. Prin articolele următoare: 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208 și 209, arată formele în care au a se dresa procesele-verbale.

Din conținutul lor reese că aceste articole se referă la contrabandă flagrant delict, căci, spre exemplu, art. 205 spune: «Făptuitorii vor fi somați verbal să semneze procesul-verbal», art. 206 zice: «mărfurile reținute ca garanție se vor predă biurolui vamal».

Prin art. 210 până la 221, se arată că procesul-verbal va fi trimis Direcțiunii vămilor, care va aplica amenda fiscală, iar articolele următoare arată modul în care cel condamnat va putea ataca deciziunea vămilor și modul în care tribunalul va avea să judece apelul condamnatului.

Prin articolul următor 221, se arată că, în cazurile când pe lângă condamnările la amenda fiscală legea prevede și închisoarea, vinovații vor fi arestați de vamă și trimiși parchetului, împreună cu un al doilea exemplar al procesului-verbal.

Articolul următor 222, zice lămurit că, în acest caz, acțiunea publică pentru aplicarea pedepsei corecționale se va exercita de parchet și se va urmări independent de acțiunea civilă, fiindcă precum am văzut, conform art. 210 și 211, se exercită de Direcțiunea vămilor.

Iată deci procedura pentru constatarea și judecarea acțiunii civile și publice ce rezultă dintr'o contrabandă flagrant delict, care, după cum vedem, formează regula generală.

Pentru cazurile însă când contrabandă nu mai are caracterul de flagrant delict, când este descoperită și constatată mai târziu, legea vamală, prin art. 199, stabilește o procedură specială, atât pentru constatarea delictului, cât și pentru judecarea acțiunii ce decurge. Conform dispozițiilor acestui articol, agenții vamali nu vor putea face cercetări decât asistați de un ofițer de poliție judiciară și după ce vor fi dobândit, în prealabil, autorizarea parchetului, pe când în regulă generală, când este vorba de constatarea unei contrabandă flagrant delict, agenții pot cerceta cu propriul lor drept, precum am văzut la articolele citate mai sus, fără nici o autorizare prealabilă sau altă asistență. Mai remarcă că procesele-verbale de flagrant delict, în ceea ce privește amenda, sunt crezute, până la înscrierea în fals, și ele nu pot fi anulate decât pentru lipsă de formă. Pe când celelalte sunt crezute, până la proba contrarie, atât pentru aplicarea amenzii, cât și închisorii.

Dar, deosebirea cea mai importantă este referitoare la judecata acestor feluri de contrabandă, și aceasta este ceea ce ne interesează în speță. În adevăr, pe când, conform art. 210, 211, 221 și 222, agenții sunt datorici ca un exemplar de proces-verbal să-l trimită Administrațiunii vămilor pentru a aplica amenda civilă, iar alt exemplar să-l trimeată parchetului pentru a pune în mișcare acțiunea publică; conform art. 199, se de-

rogă dela aceste reguli generale și dă dreptul tribunalului, care se investește pe cale de citațiune directă, să aplice deodată atât amenda, cât și pedeapsa închisoarei, printr'o singură hotărîre. Deci, infracțiunea va fi judecată în întregul ei atât sub raportul daunelor, cât și al pedepsei corecționale, tocmai contrariu principiilor privitoare la judecata contrabandei flagrant delict, când, sub nici un cuvânt, tribunalul nu va putea conexa ambele acțiuni. Ceeace a determinat pe legiutor să nu permită a se judeca separat acțiunea pentru aplicarea închisoarei de acțiunea pentru aplicarea amenzei, a fost puternica rațiune juridică de a evita contrarietate de hotărîri. În adevăr, dacă s'ar fi permis cum a făcut la contrabanda flagrant delict să se judece separat aplicarea acestor două sancțiuni, s'ar fi putut întâmpla ca aceeași instanță, în baza aceluiaș proces-verbal, în procesul privitor la pedeapsa amenzii, să dea o hotărîre, iar în procesul privitor la închisoare să dea altă hotărîre contradictorie. Această posibilitate nu poate însă avea loc în materie de contrabandă flagrant delict, de oarece pedeapsa amenzii nu se aplică de o instanță de judecată, ci de Ministerul de finanțe, conform art. 211, și deci nu poate fi contrarietate de hotărîri.

Și ca ultimă deosebire, observăm că, pe când la contrabanda flagrant delict acțiunea publică pentru aplicarea închisoarei, conform art. 222 și prin derogare expresă dela dreptul comun (art. 5 pr. pen.) se va exercita numai de ministerul public, iar nu și de partea lezată—în speță Direcțiunea vămilor—la contrabandă fără caracter de flagrant delict, acțiunea publică, conform art. 199, atât pentru aplicarea pedepsei, cât și pentru aplicarea amenzii fiscale, va fi pusă în mișcare de însăși partea lezată, prin citațiunea inculpaților direct înaintea tribunalului căruia i se va trimite procesul-verbal dresat într'un singur exemplar, iar nu în două exemplare, cum se face în caz de flagrant delict, conform art. 209 alin. II și 221.

Odată stabilite aceste principii, să vedem cum s'a procedat în speță, în ce privește punerea în mișcare a acțiunii publice.

După ce agentul vamal a obținut autorizarea parchetului și a dresat, în asistența Administratorului de plasă, a trimis procesul-verbal tribunalului Gorj, care a fixat termen de judecată la 14 Decembrie, conform art. 199, tribunalul se găsește astfel investit de partea lezată și, citând părțile, urmează a aplica atât amenda fiscală, cât și pedeapsa. Prin urmare, acțiunea publică este pusă în mișcare de însăși partea lezată.

Agentul vămilor însă, amestecând procedura pentru contrabandă flagrant delict, cu procedura pentru contrabandă fără caracterul flagrant delict, a trimis un al doilea exemplar și parchetului, care, în acest caz, trebuia să se mărginească a face cercetări pur și simplu sau a

însărcină cu aceasta pe judecătorul de instrucție, conform art. 45 pr. pen., urmând ca rezultatul cercetărilor să-l trimită tribunalului pentru a-l avea în vedere la judecarea acțiunii publice cu care eră dejă investit.

Parchetul însă a deschis și el acțiune publică înaintea judecătorului de instrucție, cu aplicația art. 192, 195 alin. II.

Iată deci acțiunea publică deschisă deodată înaintea a doua instanțe, dintre care una de trimetere, iar alta de judecată.

Considerând că, după principiile de drept comun, odată ce acțiunea publică este pusă în mișcare înaintea instanței de judecată, ea nu mai poate fi pusă în mișcare înaintea instanței de trimitere, căci ceeace trebuie să facă instanța de trimitere, a făcut dejă cealaltă parte.

Că astfel fiind, în speță, în mod ilegal d-l judecător de instrucție a fost investit cu acțiunea publică de parchet. D-l Judecător de instrucție nu mai este competent să instruiască o asemenea acțiune și, prin urmare, nu mai avea căderea nici să emită mandatele, asupra cărora urmează să ne pronunțăm și deci tribunalul nu le mai poate menține.

O ultimă observare mai trebuie făcută mai înainte de a încheia.

Agentul vamal, trimițând procesul-verbal tribunalului, cere, prin adresa sa No. 756 din 1915 ca tribunalul să aplice numai amenda.

Această restricțiune, pe care o face agentul, nu schimbă întru nimic situația acțiunii publice, căci ea este pusă în mișcare prin simplul fapt al investirii tribunalului prin adresa agentului la care s'a atașat procesul-verbal.

Și odată pusă în mișcare acțiunea publică, ea conform art. 199, trebuie privită de tribunal în întregul ei, aplicând legea care prevede atât pedeapsa închisoarei, cât și amenda fiscalului.

Aceste două sancțiuni nu pot fi scindate decât conform art. 211 și 222, când este de judecat o contrabandă flagrant delict. Deci, în speță, tribunalul va avea de aplicat la termenul fixat în baza procesului-verbal, atât amenda, cât și închisoarea, cu toate că agentul nu a cerut decât amenda, cu atât mai mult, cu cât odată acțiunea publică pusă în mișcare, exercițiul ei aparține numai ministerului public, care va pune concluziuni pentru aplicarea legii în întregul ei.

Agentul fiscalului, conform art. 199, trebuie să se mărginească a trimite procesul-verbal pur și simplu, cerând aplicarea legii.

El nu are cădere, conform acestui articol, să ceară aplicarea uneia sau altei pedepse.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte V. Mavrodineanu, în unire, în parte, asupra motivelor invocate de d-l procuror, infirmă mandatele de arestare.

Semnați: Vl. Mavrodineanu, Gh. Minea-Popescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

— 26 Octombrie 1915 —

DONAȚIUNI ÎNTRE VII. — COMUNĂ. — ACCEPTARE. — CAPACITATE. — ART. 811 C. CIV.

DONAȚIUNI ÎNTRE VII. — COMUNĂ. — INCAPACITATE. — ACȚIUNE ÎN NULITATE. — ART. — 812 C. CIV.

DONAȚIUNI ÎNTRE VII. — COMUNĂ. — ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — PRESCRIPTIUNEA DE 30 ANI. — ART. 2228 ȘI 2257 C. CIV. FR. (ART. 1846 ȘI 1885 C. CIV. ROM.).

1° Dacă acceptarea de către primar, cu titlu conservatoriu, a unei donațiuni făcute comunei, creiază un drept în profitul acesteia, acest drept este subordonat condițiunii suspensive că acceptarea definitivă va fi ulterior autorizată de administrațiunea superioară; dacă această autorizație nu este dată, condițiunea nu se îndeplinește, și bunurile date rămân în proprietatea donatorului.

2° Acțiunea prin care moștenitorii în linie directă ai donatorului reclamă restituirea acestor bunuri, constituie, nu o acțiune în nulitate, fondată pe incapacitatea comunei, ci o acțiune în revendicare, fondată pe faptul că contractul de donațiune nu s'a format, din lipsă de acceptare, în regulă.

3° Comuna nu poate să dobândească proprietatea bunurilor dăruite prin prescripția de treizeci ani, posesiunea sa având un caracter esențialmente condițional.

(Pand. périod., Bull. des sommaires, 1915. 1. 43).

Observațiune. — În virtutea principiului neretroactivității legilor, formulat de art. 2 c. civ. fr. (art. 1 c. civ. rom.), validitatea unui act, din punctul de vedere al capacității părților, se apreciază în ziua când actul s'a efectuat. În adevăr, dacă, deoparte, părțile, în momentul efectuării actului, erau capabile de a-l face, ele au un drept câștigat de a se prevala de acest act, și o lege ulterioară, care ar proclama incapacitatea lor, ar nesocoti acest drept câștigat, dacă ar fi aplicabilă actului anterior. De altă parte, dacă în momentul efectuării actului, părțile erau incapabile, ele au un drept câștigat de a invocă această incapacitate (A se vede asupra principiului că legile nouă nu pot atinge drepturile câștigate, D. Alexandresco, t. I, ed. 2-a, pg. 75 urm.). În special, capacitatea legatarului se apreciază după legislația în vigoare în ziua deschiderii succesiunii, pentru că actul care investește pe legatar, adică testamentul, este un simplu proiect până la decesul testatorului, și devine un act creator de drepturi în momentul acestui deces. Până la deschiderea succesiunii, zice foarte bine Curtea de casație, moștenitorii nu au un drept câștigat, ci numai o simplă expectativă, pe care legea poate în totdeauna s'o modifice (Cas. rom. Dreptul din 1902, No. 74, consid. dela p. 602, col. 2 și s. u., 1877, consid. dela p. 442).

Tot astfel este și în ceea ce privește autorizarea necesară persoanelor morale de a accepta liberalitățile făcute lor. Art. 811 c. civ., dispunând că «donațiunile sau legaturile făcute în favoarea ospiciilor, săracilor dintr'o comună sau stabilimentelor de utilitate publică, nu pot avea efect decât dacă sunt autorizate prin decret regal», a stabilit o regulă de capacitate. Firește, incapacitatea persoanelor morale nu are,

ca incapacitatea minorilor sau a femeilor măritate, de obiect unic de a proteja persoanele incapabile; ea are de scop, pe deoparte, neacumularea în mâna lor a unei prea mari cantități de bunuri de mână moartă, iar pe de altă parte, împiedicarea liberalităților excesive, cari ar despoia familiile dispunătorilor (D. Alexandresco, t. IV, partea I, p. 89).

Trecem acum la a doua chestie a jurisprudenței de mai sus. Când o donațiune făcută unei persoane morale publice n'a fost autorizată, nulitatea ce rezultă din lipsa de autorizație este ea absolută sau relativă? În teză generală, neobservarea unei reguli prescrisă în interesul persoanelor morale dă loc la o nulitate pur relativă, pe care persoana morală o poate singură invoca. Cu alte cuvinte, se aplică aceleași reguli ca și pentru particulari (V. A. Wahl, notă, Pand. pér. 1913, 2, 97). Dar, pe când incapacitatea minorilor și a femeilor măritate este edictată numai în interesul lor, aceea a persoanelor morale publice, în scopul de a primi liberalitățile, este edictată atât în interesul societății, cât și în interesul familiei dispunătorului. Ar fi deci o contradicție de a nu acorda acțiunea în nulitate decât persoanei morale. O asemenea doctrină ar face ca dispozițiunile pentru cari autorizația e cerută să nu-și atingă scopul, căci, afară de cazul când, din cauza unor împrejurări posterioare donațiunii, sarcinile ar depăși valoarea activului dăruit sau legat, persoana morală n'are nici un interes de a cere nulitatea donațiunii. De aceea, doctrina admisă de autori este în sensul că donațiunea sau legatul primit de o persoană morală, fără autorizația guvernului (art. 811 și 817 c. civ.), este lovită de o nulitate absolută, căci incapacitatea persoanelor morale n'a fost statornicită numai în interesul lor propriu, ci mai mult într'un interes public (Planiol, III, 2577; Mourlon, II, 673 D. Alexandresco, IV, partea I, p. 247).

În ce privește chestiunea relativă la prescripție se decide că, decâteori persoanele morale, comunele sau altele, au o acțiune în anulare de exercitat, ele trebuiesc s'o exercite în cei 10 ani dela data încheerii actului anulabil. Persoanele morale fiind, în adevăr, niște ficțiuni, care nu au nici vârstă, nici stare civilă, nu pot, din acest punct de vedere, fi asimilate minorilor (V. Cas. rom. s. u., Dreptul din 1895, No. 78 și C. București, Dreptul din 1886, No. 48).

Așa dar, termenul nu împiedică prescripția de a curge, înaintea expirării lui, din ziua actului, după cum nici condiția, cât timp ea este în suspensie (*pendente conditione*), nu împiedică prescripția acțiunii în anulare de a curge dela data actului (V. D. Alexandresco, t. XI, p. 279 și t. VII, p. 89, 90 și 98).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Tomul VIII, partea I, din Coment. de drept civil a d-lui profesor

D. ALEXANDRESCO

(CONVENȚIILE MATRIMONIALE)

(ediția 2-a, prefăcută și mărită în mod considerabil)

Acest volum cuprinde aproape 1000 de pagini, numai tabla analitică cuprinzând peste 10 coale de tipar.

Prețul: 22 lei.

Nota bene. — Tomul VIII, partea II-a, va cuprinde Vânzarea (materie care, împreună cu convențiile matrimoniale, formau vechiul tom VIII), volum care, precum se știe, ajunsese foarte rar, deși nu mai eră în curent cu doctrina și cu jurisprudența.

Din volumul, care va cuprinde vânzarea civilă și comercială, s'au tipărit până acum 10 coale, încât vechiul tom VIII va fi în curând înlocuit prin două volume.